

TRASA Č. 5 – VELKÝ KOSÍŘ I

Čechy pod Kosířem

Čechy pod Kosířem jsou na Moravě, na úrodné širé Hané asi 15km od Prostějova ve směru na Kostelec na Hané. Zámek proslavil malíř Josef Mánes. V areálu zámecké zahrady najdete nefunkční cihlovou rozhlednu válcového tvaru asi 10m vysokou. Jak vypadala v době malířově uvidíte ve stálé expozici na zámku. Zámek je postaven na úpatí hanácké hory Kosíř 442m nad mořem. Původní název obce do r.1925 byl Čechy na Hané. První zmínky o ní pod

Kosířem pocházejí z počátku 12. století. Ve 14. století pravděpodobně na místě dnešního zámku stála vodní tvrz obklopená dvěma rybníky. V průběhu 15. století tvrz značně zpuskla. Až do počátku 18. století se často měnili majitelé panství a tvrze z řad domácí šlechty. Počátkem 18. století byla tvrz za kněžny Terezie z Lichtenštejna přestavěna na barokní čtyřkřídlý zámek s průčelím obráceným na jih. V roce 1768 koupil panství císařský tajný rada Emanuel Tellez Menezes a Castro Silva -Taroucca, pocházející ze starého portugalského rodu. Jeho potomci vlastnili panství až do roku 1945. V letech 1839 až 1843 byl zámek v Čechách pod Kosířem - rodové sídlo Silva -Taroucců přestavěn do dnešní empírové podoby. Autorem plánu přestavby byl architekt M. E. Zerneckého. Ve stejné době byla vystavěna i vyhlídková věž a v roce 1852 byl vybudován pseudogotický skleník postavený podle návrhu a plánu Ignáce Ullmana.

Zámecký park

Zámecký park byl obnoven po roce 1987 podle návrhů Jaroslava Šubra. Původní zahrada vznikla mezi dvěma rybníky již za kněžny Terezie z Lichtensteina počátkem 18. stol. Barokně park zformoval hrabě František Štěpán Silva Tarouca v 70. letech 18. stol. a později ve 30 letech 19. stol. jej velkoryse upravil hrabě František Josef I. Silva Tarouca.

zdroj informací:
<www.hrady.cz>

Přírodní park Velký Kosíř

Přírodní park s nejvyšším vrcholem Hané-442 m n.m., je porostlý komplexem smrku a dubu, s příměsí akátu a vtroušené jedle. Klidovou oblastí byl vyhlášen v roce 1987. Na jeho jižních svazích do 18.stol. bývaly vinohrady. Na vrcholu Velkého Kosíře stávala rozhledna KČT. Bohužel byla stržena a dodnes se jedná o její obnově. Vrchol je místem četných turistických vycházek. Nalézá se tu i vrcholová kniha, o kterou pečuje KČT Smržice. Samotný Kosíř ukrývá

nesčetné množství stop osídlení od nejstarších dob v několika lokalitách, např. prehistorické sídliště poblíž vrcholu, sídliště s valy u obce Čelechovice na Hané, neolitické mohyly, či feudální dvorec Gabrielov. Pod horou je zámek Čechy pod Kosířem či lázně Slatinice a další nádherná místa.

Čelechovický devon

Před 370 milióny lety zde teplý příboj mělkého devonského moře omýval korálové

útesy. Ve vápencových sedimentech z té doby se nacházejí zkamenělé pozůstatky zástupců všech živočišných skupin prvohorních moří. K nejdůležitějším patří trsy tabulátních korálů, rohům a kalichům podobné rugosní korály, samostatně žijící korál *Calceola sandalina*, rsy stromatopor, ramenonožci, lilijice, mechovky, plži, mlži a skořepnatci. Nálezy zkamenělin z těchto míst lze zhlédnout v expozici v Muzeu Prostějovska. Lokalita Čelechovice na Hané

patří k nejvýznamnějším a zkamenělinami nejbohatším paleontologickým lokalitám naší republiky. Čelechovický devon, odkrytý v řadě dnes již zarostlých a opuštěných lomů a výchozů mezi Čelechovicemi na Hané, Kaplí a Slatinkami, řadíme k mělkovodnímu vápencovému vývoji devonu. Devonský útvar na Moravě se vynořuje z třetihorních a čtvrtohorních sedimentů v podobě četných malých ostrůvků. V roce 1974 v katastru obce Čelechovice na Hané vyhlášena 2 chráněná území - Růžičkův lom a západní část Státního lomu.

Zdroj informací:

<http://www.lutin.cz/stezka/stezka2.htm>

Památník Františka Palackého

Památník Františka Palackého na Kosíři byl postaven v roce 1898 nákladem obce Čelechovice na Hané s nápisem: SLAVME SLAVNĚ SLÁVU SLÁVŮ SLAVNÝCH. U tohoto památníku se zejména v období mezi dvěma světovými válkami vždy 5. července, v předvečer výročí upálení Mistra Jana Husa, konala slavnostní shromáždění několika stovek občanů z širokého okolí. Konaly se průvody s hudbou. Po vyslechnutí projevů představitelů kulturního života z Prostějova následoval kulturní program se zpěvem, recitacemi a hudbou. Tyto slavnosti byly zakončovány vypouštěním raket a zapálením hranice. Zajímavý byl osud památníku v době nacistické okupace, kdy musel být

odstraněn a v místním kamenolomu zničen. Podle vyprávění čelechovické občanky paní Opluštilové byl zásluhou obětavých občanů p. Jana Menšíka a p. Josefa Vysloužila památník převezen do stodoly pana Menšíka (z č. 49), kde byl ukryt do konce války a majitel kamenolomu p. Příkryl vydal potvrzení o zničení památníku. Podle jiné verze se o jeho záchranu zasloužili strojmistr a dělníci z místního cukrovaru a uložili jej v hasičském skladišti. Potud se informace o památníku liší. Po válce dělníci z cukrovaru památník odvezli ke kameníkovi Koutnému do Kostelce na Hané, kde byl restaurován. Dne 27. srpna 1945 byl na původním místě slavnostně odhalen a předán veřejnosti. Slavnost se konala dopoledne u památníku a

odpoledne na sokolském stadionu v Čelechovicích. Čistý výtěžek z této akce v hodnotě 30 000,- Kč byl darován obcím Lidice a Ležáky.

Zdroj informací:

<http://www.celechovice-na-hane.cz/oobci/Almanach/Almanach_i.htm>

Čelechovice

Obec Čelechovice na Hané tvoří s osadami Kaple a Studenec jeden politický a hospodářský celek. Rozkládá se v poměrně členitém terénu v blízkosti hanácké hory Kosíře, který má nadmořskou výšku 442 m. Ležící asi 6 km severně od okresního města Prostějova. Střed obce tvoří náves s budovou obecního úřadu, starou školou a kapličkou, západním směrem je střed obce ukončen „bránou“. Od středu obce se rozbíhají na všechny strany ulice s přízemními nebo jednopatrovými domy.